AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 277 — CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, NOVEMBER 29, 1939 — LETO XLII. — VOL. XLII.

Knjižnica SLVKO Ljubljana

Spor med avtno unijo in Chrysler Corp. poravnan

60,000 delavcev se vrne v 3 dneh na delo

Detroit, Mich., 28. nov. — Chrysler korporacija in avtna unija (CIO), sta danes končali eno najdaljših pogajanj v avtni industriji, spor, ki je povzročil za $102,000,000 škode kompaniji in $15,000,000 na delavskih plačah.

Kompanijski uradniki in unijski zastopniki so naznanili, da so se sporazumeli na novi pogodbi, ki bo nadomestila staro, ki je potekla 30. septembra. Delavci, katerih je 50,000 pri Chrysler kompaniji in 10,000 pri Briggs Mfg. Co., se bodo vrnili na delo, kakorhitro bo nova pogodba podpisana.

Pogajanja so se bila pričela 6. oktobra in so trajala 54 dni. Kakšne izboljšave so delavci dosegli, ni še znano. V glavnem so zahtevali izboljšanje mezde, zaprto delavnico in počitnice s plačo.

Mrs. Roosevelt klicana pred Diesov komitej

Washington, D. C. — Mrs. Franklin D. Roosevelt, soproga predsednika Zed. držav, je izjavila, da je pripravljene priti pričat pred Diesov preiskovalni odbor glede obtožbe, da komunisti kontrolirajo Ameriški mladinski kongres.

Pred odborom je več prič izpovedalo, da nimajo komunisti v Mladinskem kongresu nadvlade, k čemer priča dejstvo, da je Mrs. Roosevelt sama zainteresirana v to mladinsko gibanje, je večkrat imela pri njih predavanja in tudi imela njih člane pri sebi na zakusku. Vsled tega je odbor naprosil Mrs. Roosevelt, naj bi se tudi sama izjavila glede tega.

Major Hampden Wilson od veteranske administracije je namreč pričal pred Diesovim odborom, da je Ameriška dijaška unija voz, po katerem se razširja komunizem po ameriških šolah. Ta unija je članica Ameriškega mladinskega kongresa.

"Kadar gre za resnico, sem vedno pripravljena odgovoriti na vsako vprašanje in to vsakemu," je rekla Mrs. Roosevelt. "Rada dam vse informacije, ki jih vem, ki imajo kako veljavo za kogarkoli."

UBIL ŽENO IN SEBE, 5 OTROK OSTALO

Arco, Minn.—Pet otrok, katerih najstarejših je pestoval najmlajšega bratca, je prijokalo k sosedom in povedalo, da je njih oče pravkar ustrelil mater in potem še sebe.

Smrtna kosa

V Gallipolis, O. je umrl John Žitnik, star 25 let. Rojen je bil v Clevelandu in je stanoval na 6912 Bayliss Ave. Tukaj zapušča očeta in mater, Johna in Jozefo ter pet bratov: Franka, Edvarda, Josepha, Harrya in Alfreda. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob devetih v cerkev sv. Vida in na Calvary pokopališče iz pogrebnega zavoda Frank Zakrajšek, 6016 St. Clair Ave. Naj v miru počiva, preostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Dodatna zahvala

Mr. Čebul, ki ima mesnico na Addison Rd., je daroval v blagu za mlad. pev. zbor Slavčke, kar je bilo v zahvali pomotoma izpuščeno.

Nov klerk imenovan

Ker je bil okrajni klerk, Mr. John J. Busher, izvoljen sodnikom, so okrajni komisarji imenovali na njegovo mesto Mr. Leonarda Fuersta, ki je bil dozdaj prvi deputij v tem uradu.

Republikanci nameravajo sekati vladni proračun

Washington, D. C. — Konservativni demokrati in republikanci v kongresu se že pripravljajo, da v prihodnjem zasedanju kongresa odščipnejo dobršen kos od proračuna, ki ga bo predložila Rooseveltova administracija za fiskalno leto 1940. Roosevelt že dela na proračunu s svojimi finančnimi eksperti. Kar kongresnike skrbi je narodni dolg, kateremu se dežela stalno bliža in ki ne sme presegati vsote $45,000,000,000.

Zakladniški tajnik Morgenthau Jr. je naznanil, da bo vlada ponudila narodu v nakup bonde v vsoti $500,000,000, da dobi tako več gotovine za vladne izdatke. Ti bondi bodo nosili 2 odstotka obresti in bodo dozoreli v devetih in enajstih letih. Bonde se bo prodajalo v lotih po $5,000, da jih lahko kupijo tudi manj bogati ljudje.

Kongresnik John Taber, republikanec, ki je na finančnem odboru, je rekel, da če se bo varčevalo z vladnim denarjem, to ne bo izvedla administracija, ampak bodo to republikanci, ki bodo kot v preteklosti skušali ustaviti vladno zapravljanje.

PO 34 LETIH V POKOJ

Painesville, O. — Tukajšnji policijski načelnik, Patrick J. Appleton, ki je bil v policijski službi v Painesville polnih 34 let, bo stopil v pokoj. Leta 1903 je nastopil službo, ko je bil Painesville še vas in dve leti potem je bil imenovan policijskim načelnikom.

Slovenski dan v Penna.

Odbor Slovenskega dneva v zapadni Pennsylvaniji sklicuje sejo vseh zastopnikov društev za nedeljo 3. decembra ob sedmih zvečer v Slovenskem domu na Butler St., Pittsburgh, Pa. Odbor je: Dr. F. J. Arch, predsednik, Matt Spolar tajnik in John Dečman blagajnik.

Zaroka

Gdč. Mary Zupec, 153 — 17th St. Barberton, O. se je zaročila z Mr. Johnom Samu iz Niles, Ohio. Zaročenka je hčerka poznane Jerry Zupcove družine, ki ima zdaj v Euclidu dobro idočo gostilno, kamor so prišli nedavno iz Barbertona. Naše čestitke!

Zaroka

Miss Emma Gorše se je zaročila z Mr. Edvardom Perko iz 19210 Muskoka Ave. Zaročenka je hčerka dobro poznane Goršetove družine iz Euclida. Naše čestitke!

NAPETOST MED RUSI IN FINCI NARAŠČA

Moskva, 29. nov. — Moskovska radijska postaja je naznanjala danes o polnoči, da so sinoči žvižgale krogle čez rusko-finsko mejo in da se je položaj med obema državama zelo poslabšal. Rusija ima na finski meji 1,000,000 vojakov, ki čakajo nadaljnega povelja iz Moskve. Radijsko poročilo zatrjuje, da so poskušale finske patrulje priti čez mejo na rusko ozemlje, toda so bile zapodene nazaj. Izmenjanih je bilo nekaj strelov, toda zadet ni bil nihče.

Ruski premier Molotov je dal finskemu poslaniku obvestilo, da je nenapadalna pogodba med obema državama, ki sta jo podpisali leta 1932, ukinjena.

Helsinki, Finska, 28. nov. — Finska vlada odločno zanikuje vse ruske obdolžitve. Finska vlada priznava, da je položaj jako resen in da zdaj, ko je Rusija odpovedala nenapadalno pogodbo, pride lahko Stalin čez mejo kadar se mu poljubi.

Nemci nečejo spomenika poljskega junaka

Berlin, 27. nov. — Spomenik poljskega junaka Tadeja Kosciuszkega, ki je stal na glavnem trgu v Lodzu (zdaj Lodsch pod Nemci), so Nemci sneli s podstavka in odpeljali. Spomenik je stal en milijon in Nemci pravijo, da ni bil v okras mesta in da je tudi preveč kazal na moč Poljakov v mestu.

Uradniki "Doslužencev"

Društvo Doslužencev je na svoji letni seji izvolilo ponovno vse prejšnje uradnike, ki so: predsednik Andrew Lekšan, podpredsednik Martin Kostanjšek, tajnik John J. Kikol, 19012 Mohawk Ave., blagajnik Joseph Markovich, zapisnikar Frank Kuhar zastavonoša Martin Kostanjšek. Nadzorni odbor: Frank Kuhar, Martin Kostanjšek, Jakob Braniselj. Zdravniki: dr. Kern, dr. Oman, dr. Skur. Zastopnik za Klub društev SND in za delniško sejo SND Frank Virant. Zastopnik za skupna društva fare sv. Vida Martin Klemenčič. Društvo zboruje 4. nedeljo v mesecu ob devetih dopoldne v SND, staro poslopje.

Zopet doma

Mrs. Mary Brodnik se je po dvotedenski dobi vrnila iz bolnišnice, kjer je srečno prestala operacijo. Iskreno se zahvaljuje za podarjene cvetlice in številne obiske v bolnišnici. Prijateljice jo zdaj lahko obiščejo doma, 18611 Muskoka Ave.

Vse najboljše!

Elyria, O. — Tu sem sta prišla po poročno dovoljenje Mary Strong in John Zommer. Oba sta doma iz Loraina. Nevesta je stara 67 let in je bila že sedemkrat vdova. Njen osmi mož je pa star 57 let. Zommer je bil pa samo dvakrat vdovec. Torej novinca ravno nista v zakonskem življenju.

Francoski parlament bo imel nalogo dobiti več denarja za vojno

Paris, 28. nov. — Francoski parlament je bil sklican k prvemu zasedanju, odkar se je pričela vojna. Parlament se snide v četrtek in bo imel nalogo, da odobri postopanje Daladierjeve vlade v sedanji situaciji ter obnoviti polno moč vladi, če se parlamentu vidi, da dela vlada prav.

Parlament bo moral tudi napraviti proračun za vojne stroške v letu 1940. Videti je, da bo proračun državnih stroškov še enkrat večji kot letos.

Absolutna moč ministerskega predsednika Daladierja preneha z istim dnem, ko se parlament sestane. Pred tremi meseci je dal parlament Daladierju oblast vojnega ministra, ministra obbrambe, ministra tujezemskih zadev in ministrskega predsednika obenem. Zdaj je sklenil, da bo poročal parlamentu o svojem delovanju in vprašal za nov proračun. Daladierjeva vlada je gotova, da ji bo izrekel parlament polno zaupnico in odobril vse, kar bo vlada vprašala.

Poroka med demokrati in republikanci

Grand Rapids, Mich. — Senator Arthur H. Vandenberg, o katerem se mnogo govori, da bo predsedniški kandidat republikanske stranke, naznanja zaroko svoje hčere Barbare z John W. Bailey Jr. iz Battle Creek. Zaročencev oče demokrat Bailey, je leta 1928 kandidiral v zvezni senat proti Vandenbergu, pa ga je Vandenberg zmogel. Poroka se bo vršila 30. decembra v Washingtonu.

Kaj jim ne pade v glavo!

Dva dečaka, stara po enajst let, sta si mislila, da poštna nabiralna skrinjica na vogalu Lorain Ave. in 120. ceste ni samo zato, da bi se vanjo metalo pisma, ampak je tudi pripravna, da se meče vanjo prižgane žveplenke. Pa sta jih pridno metala. Pisma so začela goreti in prihitela je policija in požarna bramba. Dečka so odpeljali na policijsko stražnico, kamor so prišli ponja starši, ki so, upamo, določili pravi pomen in namen poštne skrinjice.

POLICAJI SO DOSEGLI POMILOŠČENJE

Columbus, O. — Trije bivši policijski častniki, ki so bili obsojeni v državno ječo radi izsiljevanja in podkupljivosti v času prohibicije, bodo pomiloščeni. To so bivši kapetan Harwood, bivši inšpektor Burns in bivši poročnik Nebe. Obsojeni so bili od dveh do 20 let ječe. Harwood bo oproščen 1. novembra, Burns 1. maja in Nebe 15. maja.

Obravnava, ko so bili ti na zatožni klopi, je takrat zbudila veliko zanimanje. Njih odvetniki so šli s prizivom na najvišje sodišče države Ohio, toda to je potrdilo obsodbo nižje sodnije.

V ječi sta še bivši kapetan Chadek in narednik Price, katerih zadevo bo vzela v roke pomiloščevalna komisija meseca januarja.

ŽENA NEHOTE UBILA MOŽA

Walton, N. Y. — Ross Travis si je ovil okrog telesa dinamit in zvezal to s hišnimi vrati, da se bo bomba sprožila v trenutku, ko bi kdo odprl vrata. Vlegel se je v posteljo in čakal. Prva, ki je odprla vrata, je bila njegova žena.

15 letni fant je priznal, da je povozil dečka

Še zadnji četrtek je nek avto zadel in smrtno poškodoval 7 letnega dečka na Woodworth Ave. Avto je odbrzel naprej, priče so pa izpovedale, da je bil avto Chevrolet izdelka, leta 1937 ali 1938. Zapomnili so si tudi črke na licenci, ki so bile LC. Policija je začela iskati avto. V Clevelandu je 997 avtov, ki imajo te črke. Več kot 50 avtov je policija preiskala in končno našla enega, ki je odgovarjal. Na licu nezgode so našli košček stekla od luči, ki se je razbila in nekaj žice od protekcijske mreže pri hladilniku. Avto je last Frank Harlicka, 547 Eddy Rd., vozil ga je pa njegov sin Donald, star 15 let. Izpovedala sta, da sta bila na Zahvalni dan res zunaj, toda nista bila v nobeni nezgodi. Policija pa ni verjela in je poskusila na dečku s strojem, ki pokaže, če oseba govori resnico ali ne. Kmalu je fant priznal, da je zadel dečka. Oče pa pravi, da je v avtu dremal in da nič ne ve o tem. Dečka so pustili, očeta so pa zaprli do nadaljne preiskave.

Še $600,000 manjka!

Za Community Fund se kampanja zaključi jutri večer. Dozdaj je nabranega že $2,750,000, torej manjka samo še $600,000.

Ohijski lobisti dolže mesta, da niso izčrpala vseh virov za relif

TODA DENAR ZA POLITIČNE SLUŽBE IN VIŠANJE PLAČ PA ZNAJO DOBITI!

Columbus, O. — Organizacija bizniških lobistov, ki vihti bič nad državno postavodajo že zadnja štiri leta, je na svoji seji močno udarila po mestih, ki zahtevajo izredno zasedanje državne postavodaje, da preskrbi relif. Sestanek si je izbral geslo: Nič novih davkov!

Na seji je bilo kakih 40 zastopnikov teh lobistov in predsednik te organizacije, B. D. Lecklider, je podal izjavo, da so sedanje relifne krize kriva mesta sama, ker se niso poslužila tozadevnih postav. Za zgled je vzel Lecklider Cleveland.

"Cleveland ni vprašal za eno in pol tisočinke davka, kakor to dovoljuje postava in kar bi prineslo $1,000,000. Cleveland se ni poslužil odstotka od davka avtnih licenc in tudi ni storil nič česar, da bi pobiral zaostale davke, kar bi prineslo milijone dolarjev in kar bi se lahko obrnilo za relif.

"Državna postavodaja tudi dovoljuje vzeti preostanek od nepremičninskega in davka na dedščine v relifne svrhe. Enako se lahko vzame tudi preostanek od raznih utilitet, ki jih lastuje mesto. In vsega tega se mestna administracija ni poslužila. V tem oziru so se te mestne administracije, ki gledajo zdaj v Columbusu za denar, izkazale kot jako nesposobne. Pravijo, da ni denarja za relif. Toda znale pa so dobiti denar za stotine novih političnih del, za zvišanje plač svojim nastavljencem in trošenje denarja za mestno gospodarstvo."

Nemški magnat potrjuje spor s Hitlerjem

Ameriška jeklarska revija, ki je izšla te dni, prinaša kabelsko poročilo nemškega jeklarskega magnata Fritza Thyssena, ki se nahaja v Švici. Poročilo se glasi:

"Kot član nemškega parlamenta, sem močno nasprotoval vojni politiki in splošni premembi politike nemške vlade. Smatral sem za svojo dolžnost, da v korist domovine nasprotujem sedanjemu vodji. Radi tega sem moral oditi. Več vam ne morem povedati. Umaknil pa se ne bom iz nemške industrije in bom nadaljeval z delom za svojo domovino. Hvaležen pa sem za prijazno pozornost mojih ameriških prijateljev.

STROGE ODREDBE ZA POLJSKE ŽIDE

Berlin. — Židje na Poljskem, kjer gospodujejo Nemci, morajo nositi na rokavu rumen trak, da se jih lahko spozna za Žide. Od 5 ure popoldne pa do osmih zjutraj ne smejo Židje iz svoje hiše na cesto. Vse te prestopke se kaznuje z smrtjo.

Gasolina manjka v Jugoslaviji

Belgrad, 27. nov. — Lastniki privatnih avtomboilov se ob nedeljah ne bodo mogli voziti. Vlada je izdala namreč odredbo, da se v soboto večer zapro vse gasolinske postaje, ki ostanejo zaprte do pondeljka zjutraj. Samo zdravniki in državni uradniki bodo lahko dobili gasolin.

Prav tisti odbor, ki je spisal pogodbo med Hrvatsko in srbsko vlado, pripravlja zdaj novo volivno postavo. Radi tega so se zbrale v Belgradu ženske sufragetke, ki zahtevajo pravico glasovanja pri prihodnjih volitvah za parlament.

Žalostna vest iz domovine

John Rutar, 1171 Norwood Rd. je dobil iz Tolmina, vas Krn, žalostno vest, da mu je umrla mati Marija Rutar v visoki starosti 80 let. Tukaj zapuščajo sina Johna, v stari domovini pa več sinov. Naj bo blagi ženi lahka domača gruda, Mr. Rutarju pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Seja mladinskih zborov

Jutri večer ob osmih se vrši seja Skupnih mladinskih zborov v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

Zanimive vesti iz slovenskih naselbin

V Milwaukee, Wis. je umrl 76 letni Jos. Šega, doma iz Ziljske doline na Koroškem. V Ameriko je prišel pred 37 leti in je bival ves čas tukaj. — Isto tam je umrl Štefan Rauser, star 48 let in doma iz Hermagore, na Koroškem. V Ameriko je prišel po vojni.

V Springfield, Ill. je umrla Tekla Perko, roj. Schallenger, doma iz Judenburga na Gornjem Štajerskem. Bila je stara nasejenka tukaj.

Oliver Mining Co. na Ely, Minn. podeljuje medalje onim delavcem, ki delajo pri družbi po 25, 30, 35 in več let. Te dni so prejeli take medalje sledeči slovenski rudarji: George Peternel, John Dragovan, John Bucovič, Ludvik Mesojedec, Frank Sajovic, John Skubic, Luka Cimžar, Anton Struna in Frank Tratnik. (Če gre z medaljo tudi kaj finančne podpore za zvesto delo, potem rojakom čestitamo).

Na Gilbertu, Minn. je umrla Agnes Semeja, stara 46 let, doma iz Podboršta pri Komendi. Tu je preživela 26 let. Zapušča družino.

V Akronu, O. je umrla Mary Pucelj, stara 52 let, rojena v Škocjanu pri Mokronogu. Zapušča sina in dve hčeri.

V Luzerne, Pa. je avto povozil Viktorja Baloha ml. Dobil je zlomljeno nogo nad kolenom.

V Calumet, Mich. je v rudniku pobilo rojaka Josipa Žalec. Nahaja se v kompanijski bolnišnici.

V Homeville, Pa. je umrla Mary Bajuk, stara 47 let.

Iz Montevidea, Urugvaj, prihaja vest, da je tamkaj v hipni blaznosti izvršil samomor 18 letni Josip Skorja, doma s Primorskega. Fant se je peljal prvič z letalom, pri tem ga je pa popadel tak strah, da se mu je zmešalo in z žepnim nožem je prisilil pilota, da ga je odpeljal nad morje, kjer je skočil iz letala.

Zadušnica

V četrtek ob 6:30 se bo brala v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Josephine Vadnal-Wolf. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

* Eno leto vojne bo stalo Kanado $315,000,000.

Amerikanec pravi, da je križarska vojna

London, Anglija. — "Ta vojna je križarska vojna, v kateri noben posameznik, ki bi čutil kot čutim jaz, ne bil srečen, če se je ne bi udeležil," pravi major K. Roosevelt, sin bivšega predsednika Zed. držav, Theodorja Roosevelta, ki se je vpisal v angleško armado in ima čin majorja.

"Danes prevladuje v armadi tudi ves drug duh, kot je pa prevladoval leta 1914. Takrat se je smatralo vojno kot nekako pustolovščino. Danes se pa smatra angleški vojak kot nekakega križarja, katerega naloga je, da stori konec sedanjemu nacijskemu režimu v Nemčiji, predno postane svet prostor, v katerem bo nemogoče živeti."

Major Roosevelt je služil v zadnji svetovni vojni v ameriški in angleški armadi ter se je boril v Franciji in Mezopotamiji. Ko je bila razglašena sedanja vojna, je bil v San Franciscu, odkoder se je takoj odpeljal v New York in od tam v Anglijo.

"Ko sem se vozil preko ameriške celine," je rekel Roosevelt, "sem govoril z raznimi ljudmi in sem spoznal da so glede te vojne istega mišljenja kot jaz. Odkar sem tukaj, sem dobil pisma iz vseh krajev Zed. držav, mnogo od teh iz ameriške armade, iz katerih se zrcali isto mišljenje.

"Odprava embarga in prodaja orožja za gotov denar, je bil korak, katerega je odobravala večina ameriškega naroda. Po mojem mnenju ima pa odprava embarga več moralne kot faktične vrednosti, ker je to prvi korak za tesnejše sodelovanje med tema dvema velikima deželama."

Ko so ga vprašali, kako dolgo bo vojna trajala, je rekel: "Nemčija je bila eno veliko oboroženo taborišče že pred šestimi leti in je bila ta vojna neizogibna. Naloga zaveznikov je, da se pripravijo na triletno vojno in se pripravljajo toliko časa, da bo druga stran omagala."

"AMERIŠKA DOMOVINA"
AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00.
Za Evropo, celo leto, $7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
U.S. and Canada, $5.50 per year; Cleveland, by mail, $7.00 per year.
U.S. and Canada, $3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, $3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, $5.50 per year, $3.00 for 6 months.
European subscription, $7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 277 Wed., Nov. 29, 1939

Ruski medved si brusi kremplje

V Rusiji je bilo nekaj časa popolnoma tiho. Napetost med Finsko in Rusijo je bila odjenjala in vse je kazalo, da so se temni oblaki na tej severni točki razpršili.

Zdaj je pa naenkrat počilo! Rusko časopisje je zagnalo vik in krik, da mora finska vlada odstopiti in da se morajo finske čete umakniti od meje v notranjost dežele. Kot vzrok nenadnega izbruha v Moskvi se sporoča, da so Finci streljali na rusko posadko preko meje in ubili štiri ruske vojake in jih več ranili. Finci zatrjujejo, da njih artiljerija ni streljala. Jasno je kot bel dan, da hoče Rusija vzeti z silo, česar ni mogla doseči od Fincev z lepim prigovarjanjem. Finci, mal pa žilav narodič, se je postavil po robu mogočnemu ruskemu medvedu.

Rusija bi rada dobila nekaj strategičnega ozemlja na Finskem, da bi tako zagospodovala na Baltiku in sčasoma podjarmila vse severne dežele: Finsko, Švedsko in Norveško in tako prišla v Atlantik in od tam kamorkoli že.

Ko sta se združila v ciganski poroki Hitler in Stalin, je Hitler prinesel Stalinu bogato doto, radi katere ga najbrže danes že boli srce. V tej doti je bila tudi Hitlerjeva obljuba, da bo pustil Stalinu prosto roko na Baltiku, dasi je Nemčija že od nekdaj smatrala te pokrajine za svoj teritorij.

Nekaj časa je šlo kot namazano. Rusija je zarenčala in ko plašni zajci so se poskrili v luknje Litvinci, Estonci in Latvijci. Finci so pa pokazali ruskemu medvedu zobe. So pač delani iz drugega kova in pri njih je zdaj vprašanje: ali živeti ali umreti. Njih svoboda je na kocki.

Finska se je po svetovni vojni postavila na zemljevid kot ena najčudovitejših dežel. Dasi majhna in revna, pa se je izkazala kot pošteno, radi česar si je pridobila prijatelje po vsem svetu. Izmed vseh dežel, je Finska edina, ki redno plačuje Zed. državam svoje obveznosti na dolg. Redno vsakih šest mesecev je poslala obresti in nekaj na glavnico. Dasi težko, toda pošteni hočejo ostati in izpolniti svoje obljube do zadnje pičice. Pri Fincih pogodba ni navaden kos papirja, kot smatrajo to druge dežele, ki so bogate in bi lahko plačale.

In zdaj tej mali deželci, ki si ne želi drugega kot da se ji pusti svobodno dihanje pod tem božjim soncem, preti ruski medved, da ji bo vzel svobodo in postavil miroljubne Fince pod boljševiški težki jarem. Če bo Stalin udaril z orožjem, bo prav toliko kot če bi šel človek v boj z bezgovo pištolo proti howitzem. To se pravi, če bo ostali svet to mirno gledal.

Kupčija z dojenčki

Ko boste to brali, boste mislili, da smo še vedno v dobi sužnjev, ali pa da smo v kakem oddaljenem kotu sveta, kjer še vedno prodajajo in kupujejo otroke na trgu kot na sejmu živino. In vendar se godi prav nekaj takege v moderni dobi 20. stoletja v najbolj demokratski deželi na svetu, v Zed. državah.

Več kot 11,000 dojenčkov se v Ameriki vsako leto proda za gotov denar. Njih cena je vse od $50 pa do $1,000. Brezsrčni raketirji izrabljajo tužno stanje nezakonskih mater, ki so pripravljene storiti vse, samo da se ne izve njih sramota. Vse podpišejo, na vse pristanejo in dajo svoje novorojenčke v roke drugim ljudem, samo da ne bi ljudje kazali s prstom za njimi.

In oženjeni zakonci, ki iz tega ali onega vzroka ne morejo imeti lastnih otrok, bi tudi dali vse, da bi dobili v hišo otroka, ki bi ga vzgojili kot svojega, da bi imeli nekoga, ki bi jim bil v tolažbo na stara leta, ali kateremu bi zapustili svojo lastnino.

In oboji, nezakonske matere in taki zakonci so žrtve, na katere v tako številnih slučajih prežijo brezvestni raketirji ali kupci z dojenčki.

Naj v par vrsteh povemo, kako se to godi. Nezakonska mati, ki nima dovolj denarja, da bi šla v porodnišnico, se zateče k brezvestnežu, ki jo tolaži, da bo vse dobro in da se bo za otroka preskrbelo dober dom. Mlada mati, vsa v obupu, pristane na vse in se podpiše na pripravljeno listino, da se odpove vsem pravicam do otroka.

Čez par tednov je otrok rojen. Mati bi rada videla svoje dete. Toda ni ji dovoljeno češ, da ga bo lažje pozabila, če ga ne bo nikoli videla. Včasih, če mati to le zahteva, se ji pove, da je prišlo dete mrtvo na svet.

Predno je otrok star en mesec, postane že dobro plačano blago. Prodajo ga v trgovski otroški zavod za kakih $200. In tu sem pa prihajajo zakonski pari, ki bi radi kupili otroka. Dete se jim dopade, prijazno steza ročice proti njim. Prav tega hočejo. Cena je $500. Napravijo in podpišejo papirje in otrok je postavno njih. Tudi če bi se pozneje izkazalo, da ima otrok kako podedovano bolezen, se ga ne morejo več rešiti, prav kot bi bil njih lasten otrok.

V nekaterih državah cvete te vrste raketirstvo javno. Samo šest držav je, ki to prepovedujejo: Alabama, Wisconsin, New York, Minnesota, New Jersey in Kalifornija. Tukaj se lahko dobi otroka za svojega samo v javnih porodnišnicah, kjer pa ne gre tako lahko, ker te prej natančno prejščejo, v kakšne roke bo otrok prišel.

Dva milijona otrok se rodi vsako leto v Zed. državah. Izmed teh jih je kakih 75,000 nezakonskih. Pa tudi za te je poskrbljeno v dobrodelnih zavodih, če se mati zaupa pravočasno v poštene roke in ne pade v past brezvestnim raketirjem, ki čakajo prav na take slučaje.

Nekoliko o kulturi

Piše L. Šeme

Dogodki se vrše tako hitro drug za drugim, da slednji zabriše prvega. Kajti pride človeku, da če bi mu nasul kdo zlata, ali če bi ga udaril z batom po glavi, ne bi spravil iz njega besede. Oni težki občutek popusti, spomin se osveži, volja se ojači in zopet se srce pogovarja z razumom.

KONCERT V PITTSBURGHU, Pa. Oni, mladim pevcem, tako težko pričakovani dan, 11. junija je napočil. Radostnih obrazov in čistih oči so se zbirali na vsezgodaj zjutraj, na peronu železniške postaje v mestu. Otroci so se brezskrbno gibali sem in tja, se razgledavali. A odbor in starši so pa urejevali vse potrebno z železniškim osobjem, predno zasedemo naročeni vlak. Zelo veliko nas je. Kako častno ste se odzvali starši in prijatelji mladine. Čast vam! Tako mi je govorila duša. Že je čas. Vsi na vlak. . . . Prostora za vse ovolj. Vsak si je izbral sedež, kakor mu je pač ugajalo. Že delijo mladim pevcem razne dobrote za zajtrk, že radostno prepevajo. . . . Odrasli kramljajo, se šalijo in se divijo mladim pevcem in mladostnemu razpoloženju in že nam sprevodnik naznani: "Čez toliko časa Pittsburgh."

Oči vseh se obrnejo na okna in se čudijo prijaznim hribčkom, ki postajajo vedno večji in mogočnejši. — Vlak je med mnogimi hribi in preko številnih mostov zavil na postajo. Tu smo! Stopamo proti izhodu. Nekdo kriči: "Halo!" Pogledamo, Max Traven vrti kamero, ki je obrnjena proti nam. Dalje. Vozovi cestne železnice nas čakajo. Hajdi na nje in v dvorano.

Dvorana — krasen spomenik padlim za demokracijo. Prvič tujerodna beseda doni v tej dvorani, prvič tujerodna pesem zveni iz odra v tej dvorani. Mešani občutki. Slovenska pesem je pripomogla nepristranskemu vodstvu, da je prvič v zgodovini, izmed narodnosti, ki so močnejši, pela slovanske pesmi — slovenska mladina.

Dvorana zelo akustična. Še nikoli ni prišlo petje mladinskih pevskih zborov, tako do veljave, kot v tej dvorani. Kakor orglje, ki jim pritegneš "Vox celestis" (Nebeški glasovi). Že umirajo zadnji akordi po dvorani. Rože. Ploskanje. Nervoznost. Mladi pevci odhajajo elegantno z odra, ki je brez zastora. Na cestno železnico in v Slovenski narodni dom. Uboge kuharce in kelnarce, kdaj bo vse to nasičeno? Preje kot bi si bil mislil. Kuharce so se vrtile spretno, kelnarce so nosile urno in že je bilo vse postreženo. Sedaj pa malo razgleda po okolici. Gotovo so mislili meščani tam okoli, da mislijo Slovenci kupiti Pittsburgh, tako smo si ga ogledovali in veliko nas je bilo. — Čas za nazaj.

Vse radostno in židane volje. Smo že na vlaku, kamor nas je pripeljala naročena cestna železnica. Lokomotiva je menda dobila naduho in je zelo počasi vlekla svoj tovor proti Clevelandu. Vlak je vozil počasi in znjim vred je počasi umirala živahnost na vozovih. Enemu je otepala glava na to, drugemu na drugo stran. Le Mrs. Artelj, je vršila samaritansko nalogo z "čudežno rožo" tako da, kdor jo je povonjal, jo je zaspanec pobral širokih korakov stran za tisto noč. — Cleveland. Zdehanje, iskanje šolnov in druge robe in že je prazen vlak. Eni na avtomobile, drugi na cestno železnico in tretji na "truke." Živahnost na glavnem trgu je potihnila in smo utonili v mestnem mraku kakor, da nas nikoli ni bilo tam. . . .

En čas tiho, kakor po ohceti. Spomnili smo se Maxa. Da vidimo slike, če pa ni Max vrtil tisto samo radi zabave? Max zopet vrti v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. in takrat ne in sedaj ne, radi zabave. Kajti posnel je krasne slike, ki so nepozaben spomin. — Predsednik privleče neko stvar skrbno zavito. Razvija in razvija. Že sem mislil predlagati, naj doma razvije in bomo na prihodnji seji videli, kar ima pokazati. Še nisem v mislih končal zadnje besele, ko čujem da moram jaz v ospredje. Malo počakam in pred mano se zasveti krasna — TROFEJA. Predsednik pojasni, da je to dar pittsburških Slovencev, meni v priznanje. Vseh sto litrov krvi, vsaj tako sem se počutil, mi udari v glavo, da sem gotovo izgledal kakor kuhan rak in zopet vseh sto litrov telebi v vsej svoji teži v noge, ali kam, da sem bil gotovo bel kot papir. Otroci so mi povedali pozneje, da sem si gotovo desetkrat popravil rokave pri srajci. Držim trofejo z tresočimi rokami in čitam. Resnično! To vem, da nisem povedal, kar sem čutil, vem le toliko, da sem povedal, da ta trofeja je naslovljena samo na mene, a je v častno priznanje vsem. Kakor mladim pevcem, tako odboru, staršem, pripravaljnemu odboru v Pittsburghu kakor pittsburškim Slovencem in prijateljem Mladinskih pevskih zborov.

Ne vem kje je bila kri takrat, vem le, da so bile sovze ganotje in hvaležnosti blizu svojih vrat. Hvala rojaki v Pittsburghu! Rad bi jih veliko imenoval, v mislih imam vse, a ne morem si kaj, da ne bi imenoval požrtvovalnega delavca na narodnem polju, ki že sniva pokojno spanje, Mr. Barilar in gostoljubne in neutrudljive družine Klun. Hvala v imenu mojem in v imenu mladih pevcev. — Razšli smo se vsi veselih obrazov, z hvaležnostjo v srcu do pittsburških Slovencev, da so imeli toliko užitka ob priliki koncerta, da so to izrazili na tako časten način. Razšli smo se in vsak je koval načrte za boljši uspeh skupnega koncerta, ki se je bližal nagloma.

Prva seja zastopnikov Mladinskih pevskih zborov, po tem koncertu. Veliko je gradiva na dnevnem redu. Vse je šlo gladko. V bodoče: KONCERT ZDRUŽENIH MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV — se je vršil 8. oktobra barbertonski Slavčki niso sodelovali radi finančnih problemov in delavne moči so zaposljene. Vaje, priprave. Težkoče. Eni mladi pevci na počitnice, drugi si žele vsako uro v tednu razvedrila in koncert je pa kmalu po počitnicah. Kar sem govoril in pojasnjeval danes, sem moral zopet ponoviti drugi teden. Kajti, skoro dosledno, eni so bili na vaji ta teden in drugi pa drugi teden. A vse te težkoče se je z vstrajnostjo premagalo, tako da je, kakor so se izražali posetniki, koncert dobro izpadel. Udeležba je bila slaba. Malo mogoče radi lepega vremena in je ljudi vleklo ven, ali pa se je narod naveličal mladih pevcev? Naj bilo tako, ali tako. Vem le to, da če bi vsi starši mladih pevcev, prišli in pripeljali do dva prijatelja s seboj, pa bi morala biti dvorana polna. Mladi pevci so mi podarili krasno opremo za na pisalno mizo. Hranil jo bom, kot drag spomin, na vas. Hvala!

NARAŠČAJ. — Narod brez naraščaja, je zapisan pogubi — smrti. Narod brez naraščaja, je par brez otrok. Ki bo z njima vred leglo, mogoče slavno ime družine, za vedno v grob. V veselje onim, ki so se bali, da bi ta par dobil naraščaj, da si lahko dele zapuščino. Kadar se pojavijo med narodom, mesto buditelji naroda, škodljivci naroda, ki zatirajo narodni naraščaj, mesto da se mu posveti vso pozornost, mora slediti skorajšnji polom. Polom, ki bo občuten vse okoli.

MORALA PRI MLADINSKIH ZBORIH. — Lahko rečem je stoprocentna. Močna volja do slovenske pesmi in govorice in vstrajnost. Z drugo besedo: Mladina želi biti slovenska. Akoravno ne bo vse življenje govorila slovensko, vendar, kar mu bo mladost vcepila vspomin, ne bo pozabil živ dan. Torej vsaj mislil bo slovensko. In ne samo to, da bodo stali skupno, kot ena družina, ko že nas ne bo. Da se spoznajo med seboj in dobe zanimanje do slovenskih ustanov. Sem in tja se čuje: "Danes imamo vsega preveč." Res imamo v Clevelandu veliko kulturnih društev, a ravno to nam da lahko misliti, društva so danes, a koliko časa bodo? To je vprašanje. O katerem bom pozneje razpravljal. Da se vse te kulturne ustanove obdrži na stopnji kakor so in da se jih še celo dvigne, nam je potrebno buditeljev. Vršilec in buditelj biti obenem, je nemogoče. Buditeljev, ki bi budili narod k življenju in življenje naroda pa je v kulturi. A kdo naj vrši to težko nalogo. Da bi opisal prireditev. Dal poguma igralcem, pevcem, staršem, odborom itd. V stari domovini je drugače. Je več inteligence. A pri nas v Clevelandu? Inteligence imamo, a ni je, razen kar bi na eni roki zadostovalo prstov, da se udeležuje z drugimi kulturnimi delavci za obstoj iste. Kje je vzrok? Inteligenco, bi bilo treba dobiti nazaj, k sodelovanju. A kako? Mogoče je tudi narod malo sam kriv, ker jih ni razumel. Mogoče je preveč pričakoval od njih. Mogoče si žele počitka, od vsakdanjega dela, le v samoti. A vendar potrebna je narodu, če bi bilo moč, da bi stali inteligenti ob strani naroda.

Torej, kje bi se našlo buditeljev? Nikjer drugje, kakor pri časopisih. Torej ubogi uredniki, zopet vas nekdo cuka. No, ne mislim samo uredniki. Če bi bilo možno, če tudi bi se moral časopis nekoliko podražiti, da bi tiskovna družba imela pravico, da se, če je le možno, pošlje na vsako prireditev, enega poročevalca. Dotično društvo bi moralo razumeti in mu pustiti prost vstop in mu iti vsestransko na roke. Urednik bi tvarino uredil in jo priobčil. Kajti pevec, igralec, nima ničesar drugega kakor edino priznanje, za svoj trud in uspeh in to mu je dovolj. Je pač v naši naturi, kar pa ni nič slabega.

ČASOPISI IN KULTURA. — Časopisi in kultura so tako neločljivo združeni, da eden brez drugega ne bi mogel izhajati. Če izgubimo časopise, je kultura oslabljena. Če ne bo kulture, bodo časopisi oslabljeni. Torej, stopajmo rama ob rami.

(Dalje prihodnjič.)

Slavčki

Po vseh pravilih bi moral biti mladinski pevski zbor "Slavčki" oni, ki bi prvi proslavil petletnico obstoja, kajti to je bil prvi mladinski pevski zbor, ki ga je ustanovil Mr. Šeme sam in ga negoval, kakor mlado dete. Rekel je na seji, da ko se spomni, kako močan in zmožen je bil ta zbor, da ga srce zaboli, ko vidi, kako malo je ostalo od one slave, ki nam je bila vsem v ponos. In jaz moram reči, če bo šlo tako naprej kakor je sedaj, ne bomo imeli petletne proslave, akoravno je že pet let preteklo.

Kje so naši Slavčki? Kam so odleteli? Starši, sedaj je čas, da pošljete svoje otroke k Slavčkom, kjer se vsi enako učijo, vsi znova, nove pesmi. Če ga pošljete, ko že drugi znajo, otrok ne bo vzdržal, ker jim ne more slediti. Sedaj je čas!

Starši, rojaki, matere, če vam je kaj do tega, da naša pesem ne utihne v kratkem času, pošljite malčke nazaj in nove pripeljite. Vaje se vrše vsako nedeljo od 10. do 12. ure.

Pevovodja se trudi, da bi vzdržal Slavčke na višini, kjer so bili, a kako naj, kako naj priredi dobro stvar za petletnico, če nima pevcev?

Odbor se trudi, da bi to, tako potrebno skupino obdržal na oni višini, kjer je bila in da bi nas še dolgo razveseljevala. A če ni zanimanja pri starših, je vse zaman. Če že starši ne morajo hoditi na seje, naj bi vsaj otroke pošiljali. Starši, matere, v imenu mladine, ki je sedaj pri Slavčkih in v imenu cele naselbine, prosim pošljite otroke na vajo predno bo prepozno. Mislim, da ne bo preveč častno, če bo v največji naselbini prvi mladinski pevski zbor prenehal, a odvisno je od staršev.

Pozdrav vsem, ki jim je za obstoj "Slavčkov"

M. Birtic, predsednica.

Zakaj ne?

Večkrat sem tu in tam vprašan, zakaj ne bi jaz kandidiral v kak mestni urad, kakor za councilmana itd. Na taka vprašanja želim odgovoriti obenem vsem, ki se čudijo. Še nikoli nisem mislil in ne mislim na to, da bi se jaz ukvarjal s politiko, a še manj, da bi kdaj kandidiral, kajti še vedno sem na stališču in teh misli, da je človek zmožen dobro vršiti le en poklic.

Kako naj ustrežem ljudem, kar bi bila moja sveta dolžnost, če bi bil v politični službi, ko pa želim porabiti ves čas, da zadovoljim in ustrežem vsakemu, ki se obrne na mene v zvezi z mojim življenskim poklicem. Če bi šel tako daleč in bi se podal v politiko, je čisto logično, da bi zanemarjal eno ali drugo delo.

Ne bom trdil, da bi ne prišla prav ona plača, ki jo nudi ta ali oni urad. A še več pa šteje, če vidim, da so moji prijatelji zadovoljni in veseli z mojimi deli in nasveti, ki so v zvezi z mojim poklicem. Ravno tako kakor sem zadnjih trinajst let skušal, da vsakemu postrežem in pomagam po svoji moči, tako bom tudi v bodoče skušal, da zadovoljim vsakega, ki bi se obrnil name. A ne samo to. Pripravljen sem pomagati vsakemu, če je le moč tudi v vseh ozirih, čeprav niso v nobenem stiku z mojim poklicem. Če morem komu kaj pomagati s svojo življensko skušnjo, sem vsakemu in vsak čas na razpolago, pa naj bo ta ali oni.

Naša vrata so odprta vsakemu, a to ne, kar sem zgoraj omenil — radi političnih namenov, ampak radi naklonjenosti in zaupanja, ki sem ga bil deležen, sem vezam vam biti še bolj naklonjen.

Dovolite mi še tole. Kot volivec v 28. vardi, lahko rečem, da imamo dobre osebe, poštene in zanesljive, ki imajo izkušnje in so bolj zainteresirani v take stvari kakor jaz. Imamo že moči, ki so v tem ali onem okrajnem ali mestnem uradu, a te osebe, po svoji naklonjenosti do nas, bi zaslužile vse kaj drugega. Zaslužile bi, da bi se mi Slovenci enkrat zedinili in jih potisnili na mesto, ki jim po vsej pravici gre.

V naši 28. vardi, nas je samo Slovencev toliko, da če bi se enkrat združili, lahko sami izvolimo enega v boljši mestni urad. Poglejmo druge narodnosti, ki so v manjšini in njih kandidat zmaga, seveda z našimi glasovi. Zakaj ne bi enkrat postavili svojega? Saj vemo, da je vedno toliko življenskih problemov in potrebujemo vedno novih informacij ali pojasnil, a kdo nam bo šel bolj na roko, kot ravno naš človek — Slovenec, ki pozna vse naše težkoče. In kadar se kaj takega zgodi, da se naznani Slovenec, ki bo zares poprijel, sem pripravljen prispevati v kampanjski sklad po moji zmožnosti, a da bi bil aktiven v kaki kampanji, mi je pa nemogoče, kajti moj poklic zahteva, da sem ves pri njem. Pozdrav vsem udani,

Louis L. Ferfolia.

Za pouk in izobrazbo

Piše LOVRENC SUHADOLNIK

Članek 9
DOBER NASVET

Nikakor ne mislim reči, da so samo slovenske matere, ki zanemarjajo vzgojo otrok v detinski dobi. Vsak narod ima to nalogo, da poduči svoj naraščaj v vsem potrebnem za poznejše življenje.

Moja vsakdanja izkušnja v šoli me uči in verjeti moram, da so nekateri otroci, ki sploh nimajo nobene vzgoje predno pridejo v šolo. Starši takih otrok so veliko zamudili in zanemarili.

Moji učenci so v starosti od 14 do 20 let. Nekateri sploh ne znajo nobenega obnašanja, kot da bi še ne prestopili šolskega praga. Ti mladi fantje, od katerih je pričakovati, da bodo v štirih ali petih letih dorasli v može in morali prevzeti razna odgovorna mesta, v premnogih slučajih niti ne znanjo dostojno govoriti, ali vprašati za kakšno uslugo ali se potem celo zahvaliti. Kratkomalo ne poznajo nobene dostojnosti. Nikakor ne smem trditi, da so vsi taki, priznati moram, da so bolj redki, a vendar ti so največja preglavica za učitelja in obenem pa napravijo slab vits tudi na druge učence istega razreda.

Večkrat sem se že hotel prepričati in pronajti kaj je temu vzrok in skoraj v vsakem slučaju se je videlo, da so ti otroci zrastli brez vsakega pouka v družini, kar v mnogih slučajih tudi sami priznajo.

Danes pa hočem malo omeniti, kaj mora dobro poučen otrok znati predno je star 5 let.

Starši, ki ne zamudijo nobene priložnosti pri vzgajanju otrok, jih bodo že v tej dobi naučili dostojnega obnašanja pri mizi, da zna otrok pravilno rabiti jedilno orodje in da mu jed ne leti vse na okrog, kar se večkrat dogaja. Ko otrok doseže starost 5. leta, bi se moral znati že sam obleči in dostojno jesti. Matere samo premislite, koliko časa bi si s tem prihranile.

Videl sem žež otroka, ki je bil star že nad 4 leta, pa še ni znal sam jesti ali držati žlice brez materine pomoči. Ko sem vprašal mater, če je to njeno vsakdanje delo, mi je povedala, da je sinček star šele štiri leta in pol in da ne more še sam jesti, ker je še premlad. Vse take mlade matere, ki imate mogoče šele samo enega otroka, naučite že tega, da bo znal, kar bi rade videle, da bi znali vsi otroci, kar jih boste še imele v zakonu. Dobra mati je pravi gospodar v družini.

Vsaka skrbna mati naj se zaveda, da če mož — oče dela, da ona ne sme nikdar pustiti otrok brez nadzorstva. Če očeta ni doma, tedaj mati zavezame vso odgovornost za otroško vzgojo in tedaj se nudi materi prava prilika za poučevanje otrok in jim odgovarjati na tisoč in tisoč vprašanj, katere otrok stavi materi, ko je oče odsoten.

Nekatere matere se hudujejo nad menoj, češ od kje pa vse vem, saj imam samo enega sina. Povem vam vsem tistim, ki me mogoče kritizirate radi mojih dopisov, da imam dovolj skušnje pri mojem sinu, poleg tega pa imam vsak dan pred seboj 125 učencev in lahko rečem, da nima nobena mati toliko otrok, kot jih imam jaz in dva nista enakega značaja. Če kdaj pridete v Akron ne boste slišali od mene nobenih pritožb.

WINNETOU

Po nemškem izvirniku K. Maya

Saj sem vedel, koga bom našel pri Komančih. Razjahali smo in nemudoma so odpeljali naše konje. Old Death ni ugovarjal, zato sem zasodil, da je tako popolnoma v redu.

Poglavar je položil pečenko in nož v travo ter vstal. Tudi njegova tovariša sta vstala. Stopil je k Old Deathu, mu podal roko čisto po evropsko ter povedal prijazno in resno:

"Moj brat Old Death je iznenadil Belega bobra in njegove bojevnike! Kdo bi si bil mislil, da ga bom tukaj srečal! Dobrodošel nam je! Boril se bo z nami zoper apaške pse!"

Govoril je mešanico komanškega, angleškega in španskega jezika, ki je v teh krajih običajen, kadar se beli srečajo z rdečimi. Old Death je seveda znal tudi jezik Komančev, pa da bi ga tudi mi razumeli, je odgovoril v mešanem narečju:

"Dobri Manitou vodi po čudovitih, nerazumljivih potih svoje rdeče in bele otroke. Srečen tisti, ki na takem potu najde zanesljivega prijatelja!

Ali bo moj brat Beli bober kadil pipo miru tudi z mojimi belimi tovariši?"

Svečano je odgovoril Beli bober:

"Tvoji prijatelji so moji prijatelji! In kogar ti ljubiš, tega ljubim tudi jaz. Tvoji tovariši naj prisedejo k meni! Pili bodo tobak miru iz pipe poglavarja Komančev."

Sedli smo. Le črnec Sam je stopil na stran in precej daleč od nas sedel v travo. Rdeči so stali krog nas nepremični kakor kipi. Kar je bilo belih, so stali bolj v ozadju. Ognji so slabo svetili pa nisem dobro videl njihovih obrazov. Da je tudi Gibson med njimi, o tem nisem prav nič dvomil.

Ojo kolca, Beli bober, si je snel calumet z vratu, slovesno vzel "tobak miru" izza pasu, nadeval in prižgal. In spet je vsak puhnil dim proti nebu, proti zemlji in na vse štiri vetrove in Old Death je v našem imenu povedal nekaj pomenljivih besed, vse prav tako, kakor je bilo tistikrat, ko smo kadili calumet z njegovim sinom.

In šele potem smo bili varni.

Beli bober je koj načel najvažnejši dogodek vsega dneva, zadevo z Inda nišo. Njegov poveljnik, je pravil, mu je poročal o vsem, kar se je zgodilo na haciendi, in prosil je Old Deatha, naj mu tudi sam pripoveduje, kako je bilo.

In Old Death je poročal, seveda tako, da ni škodoval ne nam ne senor Atanasiju.

Zamišljen je zrl Beli bober pred sebe in dejal:

"Verjeti moram svojemu belemu bratu. Celo če bi hotel dvomiti, bi ne našel v njegovem poročilu ničesar sumljivega.

Pa tudi tistemu belokožcu moram verjeti, ki mi je prinesel vest, da je Inda nišo skrit v hiši belega moža, ki ga senor Atanasio imenujete. Nima vzroka, da bi bil nalagal Komanče. In dobro ve, da ga čaka smrt, če bi nas bil nalagal in če bi prišli njegovi laži na sled. Zapustil bi nas bil, da bi se izognil kazni. Pa je še vedno pri nas —.

Ne morem si torej drugače misliti, ko da se je eden izmed vaju zmotil."

Beli bober je govoril zelo duhovito. Radoveden sem bil, kako se bo Old Death izmotal. Kako lahko je prišlo poglavarju na misel, da bi poslal četo svojih ljudi nazaj k hacienderu in ga iznenadil —!

Tudi navihani scout je mislil na take možnosti. Pravil je:

"Eden izmed naju se je seveda varal, pa jaz ne, ampak tisti belokožec, ki ti je prinesel novico o Inda niši. Kdo bi Old Deatha premotil —! Noben rdeči človek in tudi noben beli. To tudi moji rdeči bratje prav dobro vejo!"

"Torej pa mi naj moj brat pove, kako je bilo! Tisti beli človek bi se naj bil zmotil —?"

"Najprvo moram povedati, da je bil poglavar Komančev sam grdo prevaran."

Beli bober se je zresnil in strogo povedal:

"Prevaran —? Kdo bi bil prevaral poglavarja Komančev ?"

"Prav vsi tisti belokožci so te varali, ki si jih velikodušno sprejel v svoje varstvo. Slutim vsaj tako."

'Na slutnje ne dam nič! Kadil sem z njimi mirovno pipo in če so me varali, morajo umreti!"

"Torej jim nisi dal samo roke miru, tudi mirovno pipo si kadil z njimi —? Da sem bil tistikrat poleg, zabranil bi ti bil!

Dokazov zahtevaš in dokazal ti bom, da je res, kar trdim.

Povej mi najprvo, s kom držiš. Ali morebiti s predsednikom Juarezom, ki je rdečekožec?"

Poglavar je prezirljivo zamahnil z roko.

"Juarez je rdeč človek, pa odpadel je od svojega rodu. V hišah stanuje in živi, kakor živijo beli. Zaničujem ga.

Bojevniki Komančev so ponudili svoj pogum velikemu Napoleonu, ki jim je dal orožje, konje in odeje in izročil Apače v njihovo oblast. Tudi belokožci so prijatelji Napoleona."

"To je ravno tisto, kar ni res! Beli so te prevarili. Prišli so črez mejo, da bi se dali vpisati v Juarezovo vojsko. Tule moji tovariši ti lahko izpričajo, da je res tako.

Saj vendar veš, koga je vzel beli oče v Washingtonu v svoje varstvo?"

"Juareza."

"In tudi to veš, da nabirajo onstran meje v Texasu prostovoljce ter jih po skrivnih potih pošiljajo črez mejo Juarezu?"

"Vem."

'No, pa poslušaj! V La Grangi, onstran meje, ob Coloradu, živi Mehikanec, ki mu je ime Cortesio. Bili smo pri njem in tale dva naša tovariša sta bila njegova soseda. In tudi sam nam je pravil, da nabira prostovoljce za Juareza. In ravno dan poprej, ko smo bili pri njem, je poslal večjo četo prostovoljcev črez mejo. In tista četa je nocoj tukaj v tvojem taboru —! Drugi, kar jih je še poleg, pa so vojaki in častniki Juareza, ki prostovoljce spremljajo.

Praviš, da si sovražnik Juareza. Pa si kadil pipo miru z njegovimi vojaki —. Seveda le, ker so te prevarili."

Jezno so se zabliskale poglavarju oči. Odgovoriti je mislil.

Pa Old Death ga je prehitel.

"Dovoli, da nadaljujem! Torej tisti belokožci so Juarezovi vojaki. Prišli so na haciendo senor Atanasija, ki je velik prijatelj Napoleona. Visok, pa postaren častnik Napoleonov je bil pri njem v gosteh. Belokožci bi ga bili spoznali in ubili.

In senor Atanasio si je izmislil zvijačo. Napoleonov častnik se je naredil bolnega in legel v posteljo. Pobarvali so njegov obraz, da je bil Indijancu podoben. In ko so beli prišli in vprašali, kdo da je, jim je haciendero odgovoril, da je Inda nišo, stari poglavar Apačev."

Hm —! Old Death je znal lagati —! Na debelo!

Beli bober je dvignil glavo. Očividno je verjel, kar mu je zviti scout pravil. Pa previden je bil.

"Ampak — kako da so Napoleonovemu poveljniku izmislili prav tisto ime apaškega poglavarja —?" je vprašal.

(Dalje prihodnjič)

———o———

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

JOŽE GRDINA:

PO ŠIROKEM SVETU

Jezus gre po ulici Kafarnauma, pri mitnici sedi cestninar Levi, ki je pobiral mitnino. Jezus ga pogleda in mu reče: "Hodi za menoj." In Levi, ki se imenuje Matej, takoj popusti vse in se Mu pridruži, ter je bil potem eden izmed štirih evangelistov. Napravil pa je Levi na svojem domu veliko gostijo, kjer je bilo zbranih mnogo cestninarjev, ki so sedeli z Jezusom pri mizi. Hinavski farizeji in pismouki so nad tem godrnjali ter rekli učencem: "Kako, da vaš Učenik je in pije z cestninarji in grešniki?" Ko je Jezus to slišal, je dejal: "Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni. Nisem prišel k pokori klicat pravičnih, ampak grešnike!"

Jezus gre za nekaj časa ven iz Kafarnauma. Ko se vrne, Ga je na bregu jezera čakala množica ljudi. Ko je množicam govoril, pride Jair, načelnik shodnice, pade pred Jezusa in pravi: "Moja hči je pravkar umrla. Toda pridi, položi roko nanjo in bo živela." In Jezus je vstal, ter šel z njim in učenci so Ga spremljali. In glej, žena, ki je trpela na krvotoku 12 let, je pristopila zadaj in se dotaknila roba Njegove obleke. Mislila si je namreč: "Ako se dotaknem le Njegove obleke, bom ozdravela." Jezus se obrne, jo pogleda in reče: "Zaupaj hči, tvoja vera te je ozdravila." In žena je bila od tiste ure zdrava. Ko je Jezus prišel v načelnikovo hišo in videl piskače in razburjeno množico, je rekel: "Umaknite se, zakaj deklica ni umrla, ampak spi!" In so se Mu posmehovali. Ko pa je množica odpravljena, je vzel Petra, Jakoba in Janeza, dovoli očetu in materi biti navzoča, prime deklico za roko in zakliče: "D e k l i c a, rečem ti, vstani!" In takoj se je povrnila njena duša in vstala in izročil jo je presrečnim staršem.

Na gori, pri Kafarnaumu, je imel Jezus pridigo, od tam se vrača v Kafarnaum, na proti Mu pridejo judovske starešine z prošnjo od rimskega stotnika, ki je bil vojaški predstavnik v Kafarnaumu; njegov hlapec pa je bil bolan in je že umiral. Judovske starešine goreče poprosijo Jezusa, rekoč: "Vreden je, da mu to storiš, ljubi namreč naše ljudstvo in nam je postavil shodnico." Jezus je šel z njimi. In ko ni bil že daleč od hiše, je poslal stotnik prijatelje k Jezusu rekoč: "Gospod, nikar se ne trudi; nisem namreč vreden, da stopiš pod mojo streho; temveč reci le z b e s e d o in moj hlapec bo ozdravljen—." Ko je Jezus to slišal, se je začudil ter se ozrl in rekel množici, ki je šla za Njim: "Resnično, povem vam, toliko vere nisem našel niti v Izraelu." In hlapec je bil ozdravljen tisto uro.

Čudovit je bil Jezus v svojih delih, neskončno dober in usmiljen je delil dobrote na desno in levo, vsakemu je pomagal, nobenemu ni odrekel, kdor se Mu je približal in Ga prosil; ljubeznivo je sprejemal vse.

Stal sem na tleh evangeljskega Kafarnauma pred odkrito shodnico, ki je po mnenju nekaterih strokovnjakov ona, katero omenja v Evangeliju sv. Luka, ter jo je sezidal oni stotnik, ki je izrekel one tako pomenljive besede: "Gospod, nisem vreden —." Te njegove besede nekoliko predrugačene izgovarja kristjan, ki pristopa k mizi Gospodovi. Shodnica pa, katero sem gledal ima še nek drug prav velik pomen: V tej shodnici je Jezus obljubil sv. Rešnje Telo. Ta dogodek opisuje v Evangeliju sv. Janez.

Drugi dan po čudežnem nasičenju je množica iskala Jezusa, našli so Ga v shodnici in Jezus jim reče: "Resnično, resnično, povem vam: Ne iščete me zato, ker ste videli čudeže, ampak ker ste jedli od hlebov in se nasitili. Ne delajte za jed, ki mine, temveč za jed, ki ostane za večno življenje in ki jo vam bo dal Sin človekov." Rekli so: "Gospod, daj nam vselej tega kruha." In Jezus jim pravi: "Jaz sem kruh življenja. Kdor pride k meni, ne bo lačen in kdor v mene veruje, ne bo nikoli žejen.—Vaši očetje so jedli v puščavi mano in so umrli. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta."

Judje so se tedaj med seboj prepirali in govorili: "Kako nam more ta dati svoje meso jesti?" Jezus jim reče: "Resnično, resnično povem vam: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan."

Ta obed, ki ga je podal v svojem čudovitem ljubezni polnem govoru v tej shodnici, je potem izpolnil na Sijonu, ko je na veliki četrtek postavil Najsvetejši zakrament. Kako sorodna sta si v tem oziru, kafarnaumska s h o d n i c a in pa dvorana zadnje večerje na Sijonu! V prvi je obljubil, v drugi pa izpolnil. Oba kraja sta dve zgodovinski priči tega velikega zakramenta, ter potrjujeta resničnost sv. Evangelija. Tudi tukaj vpije kamen.

Toda Kafarnauma, nekdaj cvetočega mesta ni več. Kje je? Povsem je razpadel. Toliko čudežev je videl, tako ga je Gospod obsipal z dobrotami, toda je kljub temu ostal trdovraten za sprejem Njegovega nauka. Ko je Gospod zaklical: "Gorje tebi, Korozajn! Gorje tebi, Betzajda!", je rekel: "In ti, Kafarnaum, do neba si bil povzdignjen, do pekla se boš pogreznil; zakaj ako bi se v Sodomi godili čudeži, ki so se v tebi godili, bi bila še do današnjega dne ostala. Pa povem vam tudi, da bo sodomski zemlji lažje sodni dan kakor tebi."

Resnično! Na kraju cvetočega mesta je zdaj groblja in to grobljo so l. 1894 kupili frančiškani in l. 1905 so odkrili delno še dobro ohranjeno shodnico v kateri je Jezus obljubil sv. Rešnje Telo. Na prvi pogled se vidi, da je ta shodnica zelo stara, toda ni brez umetnin; krasno obdelani korintski stebri, potem klesanci z krasno ornamentiko, kjer so vklesane različne podobe: Skrinja zaveze, sedmero roglati svečnik, zvezde, venci, rože in še drugi okraski, ki jasno pričajo o bogastvu Kafarnaumčanov. Saj, kako revno mesto v tistih časih ne bi zmoglo kaj takega. Poleg tega se vidi tam mlinska kamna, stiskalnice za olje in druge predmete. To vse so odkrili v groblji nekdanjega mesta.

(Dalje prihodnjič)

———o———

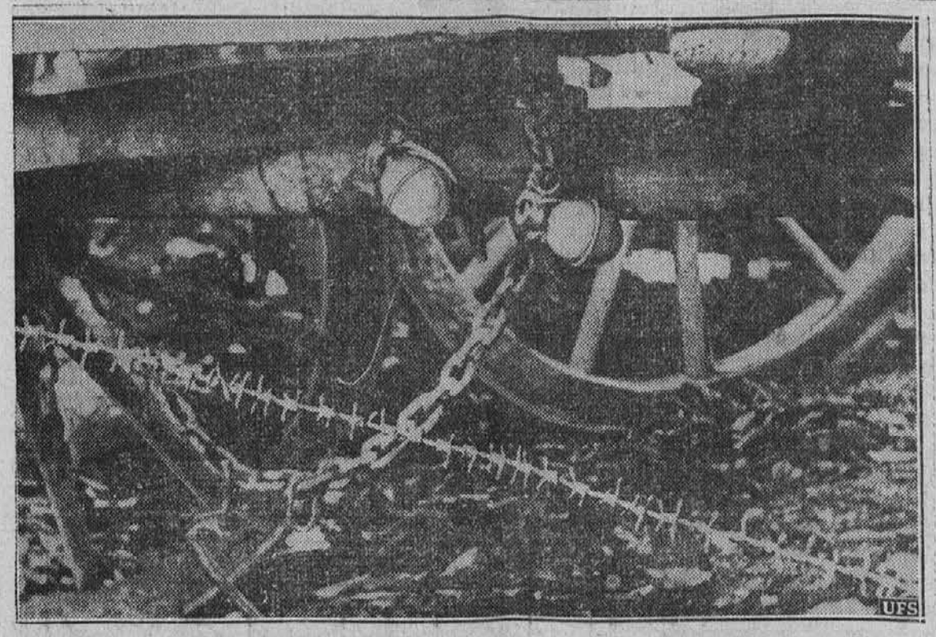

Ko so se Francozi umaknili iz ozemlja, ki so ga bili zavzeli Nemcem, so pustili sem in tja kak voz misleč, da ga bodo Nemci potegnili proč. Na vozu so bile pa pritrjene granate, ki bi se bile razpočile, čim bi se bil voz premaknil. Na sliki vidite pod kolesi pritrjene granate. Toda pomniti je treba, da je slika prišla iz Berlina.

Kanadska pehota iz Britske Kolumbie se vozi proti Franciji. To je prva četa kanadskih vojakov, ki je bila poslana v Evropo na bojišče v pomoč Angliji.

Pet ur v gorečem tanku

Vojak, ki se je bojeval na Poljskem, opisuje svoje pretresljivo doživetje sledeče:

"Nekoč zvečer smo s sedmimi tanki napadli sovražnikovo divizijo, koj ko se je zmračilo in je legala megla na pokrajino. Ker pa ozemlja ni bilo moči pregledati, smo zašli v hudo stisko. Kmalu smo bili z vseh strani obkoljeni. Skoraj ničesar nismo mogli videti, in drugega nam ni preostalo, ko da kar na slepo streljamo v smer sovražnikovega o g n j a. Moj tank, ki je bil sicer poslušen in priden, je zagazil v prvo nezgodo. Obtičal je v kotlini, ki so jo izgreble granate, in ni mogel več ven. K tej smoli se je pridružila še druga: top in strojnica se nista več sprožila. Nič več nismo mogli streljati. Ves ta vražji pesek in prah je bil tega kriv.

Tako smo bili zares ko muha v močniku. Od desetih zvečer dalje sem s svojima obema kadetoma tičal v tanku sredi sovražnikovih čet. Nismo mogli ven in tudi nismo mogli streljati. Zaprli smo line in pazili.

Tedajci smo zaslišali, kako so sovražni vojaki začeli plezati po našem tanku. Mi trije smo imeli v rokah granate in pištole in se nismo zganili: Nenadoma je nekaj zaprasketalo po oklepu, kakor bi se sesuli kamenčki po tanku. Koj nato se pri prvi lini razpoči nekaj ročnih granat, ki pa niso povzročile nobene škode. Potem se je polagoma vse umirilo. Šuma in hruma ni bilo več. Slišali smo le še, kako so se razpočile granate. V tanku je postalo vroče. Z največjo živčno napetostjo, s povečano pozornostjo oči in ušes, smo pazili. Znoj lije po nas. Čakamo in čakamo, kaj se bo zgodilo. Kadim pipo za pipo. Tako smo morali prestati, dokler se ni zdanilo, saj nismo vedeli, ali so sovražniki okrog tanka, ali jih pa ni več. Stene so bile znotraj vse mokre, da so kapljice polzele po stenah. Pet ur smo bili v svoji jekleni ječi.

V jutranjem somraku sem, držeč pištolo v roki, odprl lino in zlezel ven. Sovražnika ni bilo nikjer. Tedajci zaslišim brnenje motorja. Bližalo se je in bližalo, in prišedši iz megle, se je izkazalo, da je tank, ki je prišel po nas. Rešeni smo. Naš tank je bil polit s špiritom. Zunanji obod je bil ves črn od ognja. Sovražnik je bil brez dvoma prepričan, da smo se že preselili v večnost, toda žilava snov našega oklepa nas je rešila.

Bil sem tudi pri napadu na trdnjavo R. Pet in pol ure smo naskakovali. Naročeno mi je bilo, naj s svojim tankom zavzamem sovražnikovega. Do razdalje 30 m sem prihrumel do njega. Streljali smo skozi odprto zaklopko. S pištolo in svetilno pištolo smo streljali v režo na tanku, dokler ni strojnica utihnila. Neka 7.5 cm granata, ki se je prav pri našem tanku razpočila, je povzročila, da smo se zamajali ko v potresu. Vendar nismo bili poškodovani, ne mi ne tank. Pehota, ki je navalila zadaj za tankom, se je borila z levjo hrabrostjo. Tank je izšel iz ognja in mi z njim, vendar me je z m e r a j groza, kadarkoli se spominjam tega napada in onega pet ur trajajočega bivanja v gorečem tanku."

———o———

IZ PRIMORJA

—S v o j e v r s t no zdravljenje "oslovskega kašlja." — Neki tržaški letalec ima 7-mesečnega sinčka, ki ga je več kot mesec dni mučil tako zvani "oslovski kašelj." Za zdravljenje te sitne otroške bolezni zdravniki zelo toplo priporočajo spremembo zraka. Brihtni Tržačan je prišel na izvirno misel: najel si je civilno letalo in je z njim z goriškega letališča odpeljal kašljajočega otročiča v zračne višave. Po 45 minutah je bil zdravilni zlet, ki je dosegel višino 2000 m, končan. Mali potnik je med poletom sladko zaspal. Ko je stroj pristal, se je prebudil in se je ves srečen smehljal očetu in številni družbi, ki ga je pričakovala. V koliko je sicer velika, vendar nagla sprememba zraka malčku pomagala k ozdravljenju, ne vemo, vsekakor je pa najbrž dosegel višinsko prvenstvo. Težko, da je bil pred njim že kak 7 mesečni otrok z letalom nad 2000 metrov visoko v zraku.

—Iz Goč pri Vipavi: Ko so pričeli s trgatvijo, je prišla v vas financa in zahtevala od kmetov da morajo grozdje preden ga odnesejo v klet, natančno stehtati in v skladu z najnovejšimi predpisi odstopiti 20 odsto državi. Kdor je spravil v prisotnosti finančnih organov, je bil težko kaznovan.

MALI OGLASI

Pratike in slovenske božične razglednice
dobite pri
John Trčku
15508 Holmes Ave.
(277)

V najem
se da 3 sobe, kopališče in garaža. Vprašajte na 6424 Spilker Ave.
(278)

Naprodaj
je beauty shoppe, kompletno opremljen, z dobrim prometom. Se proda radi odhoda iz mesta. Vprašajte na 6724 St. Clair Ave., ali pokličite HEnderson 4181. (277)

FOR SALE, HOUSES

2 Fam. Westropp Ave.	$6500
8 Rms. Single E. 115	4450
2 Fam. E. 96th	5700
6 Rms. Single E. 96th	4200
2 Fam. 14 Rms. E. 101st	5600
7 Rms. Single E. 99th	4400
2 Fam. E. 99th	5900
7 Rms. Sgl. Parmelee Av.	6500

Vse te hiše so v bližini St. Clair Ave. in v dobrem stanju.

MIHALJEVICH BROS. CO.
Licensed Brokers,
6031 St. Clair Ave.
Nov. 29, Dec. 1, 2.

Zahvala

V prav prijetno dolžnost si štejeva, da se tem potom iskreno zahvaliva našim sorodnikom in številnim prijateljem, ki so nama v nedeljo 19. novembra priredili tako presenečenje (surprise party). Nisva si mislila, da imava toliko prijateljev. Torej prav iskrena hvala vsem skupaj.

A. in F. Donat
5908 Bonna Ave.

Za čast in poštenje

(ROMAN)

Lopovi so igrali svoje naročne uloge, kakor jim je zapovedal Jean Lacheneur. Za to pomoč so pričakovali, da se jim izplača gotova svota denarja.

Toda po njih prepričanju ta svota najbrž niti bila niti ena četrtina one vrenosti, ki so jo prestavljali uhani v ušesih te ženske. Njih pogledi so jasno izražali njih mnenje: "Ah, če bi se mogli polastiti teh uhanov, predno dospe Lacheneur!"

Skušnjava je bila prevelika, da bi se ji mogli ustavljati.

Eden izmed zločincev naglama vstane, in ko zgrabi vojvodinjo zadaj na vratu, prisili njeno glavo navzdol na mizo.

In demanti bi bili potegnjeni iz ušes nesrečne ženske, da se ni Kamelija postavila v bran proti lopovom.

Martial se ni mogel več zadrževati. Zdajci skoči proti vratom beznice, jih odpre, vstopi, nakar vrata zopet zapahne.

"Martial!"

"Gospod vojvoda!"

Ta dva krika sta prišla iz ust vojvodinje in njene strežnice. Martial za trenotek obstoji, in to priliko izrabijo zločinci, da padejo po njem. Bili so trdno odločeni, da ga ubijejo.

Toda Martial se jim previdno umakne. Zdajci prime za revolver in sproži. Dvakrat ustreli in oba zločinca se zvrneta po tleh.

Vendar ni bil še varen, kajti v tem trenotku plane mladi vojak nad vojvodo in ga skuša razorožiti.

In ves ča, ko se vršila ta strašna borba, je Martial neprestano kričal:

"Pobegni, Blanche, beži! Oto je v bližini. Ime — pošteno ime reši!"

Obe ženski ubogati in zbežiti pri zadnjih vratih, ki so se odpirala na vrt, in komaj sta bili zunaj, ko se začuje močno trkanje pri sprednjih ratih.v

Prišla je policija! To je še bolj razburilo Martiala. Vse moči napne in pahne svojega nasprotnika s tako silo od sebe, da se prevrne, udari z glavo ob kamenito mizo in pade kot mrtev na tla.

Medtem je pa prišla nazaj vdova Chupin, ko je slišala silno rabuko v spodnjih prostorih. Pri vratih je nekdo kričal: "Odprite v imenu postave!"

Martial bi lahko pobegnil, toda ako on zbeži, tedaj bo vojvodinja prijeta, kajti gotovo je bilo da jo bodo preganjali. Takoj je dognal veliko nevarnost in se odločil.

Krepko zgrabi vdovo Chupin za roko in reče z zapovedovalnim glasom:

"Ako znate držati jezik z za zobmi, tedaj dobite stotisoč frankov."

Potem pa potegne mizo proti vratom, in na ta način zabarikadira dohod. Tako je pričakoval nasprotnika.

Toda že v prihodnjem trenotku so bila vrata vlomljena in noter plane oddelek policije pod načelstvom inšpektorja Gevrola.

"Podajte se!" zakliče inšpektor.

Martial se ne premakne, pač pa nameri revolver proti vpadnikom.

"Ako morem govoriti z njimi samo še dve minuti, bo vse rešeno," premišljuje vojvoda Sairmeuse.

Posrečilo se mu je pridobiti tri minute časa, ko se je prerekal s policijo, nakar je vrgel revolver od sebe in je skočil proti zadnjim vratom, da pobegne, ko ga zgrabi neki policist, ki je šel okoli hiše in vstopil v beznico pri istih vratih. Policist ga stisne k sebi, potem pa vrže ob tla.

Martial je pričakoval od te strani pomoč. Mislil je na Otona. In ker pomoči ni bilo, je vzkliknil:

"Zgubljeno je! Prusi prihajajo!"

V naslednjem trenotku je bil že zvezan, in dve uri pozneje je bil zaprt v policijski stražnici na Place d'Italie.

Svojo ulogo je igral tako dovršeno, da je preslepil celo Gevrola. Edini udeleženci spopada so bili mrtvi in na vdovo Chupin se je lahko zanesel. Vedel pa je, da mu je Jean nastavil past, poleg tega pa se je bal mladega detektiva, ki ga je v beznici zgrabil. Njegovo ime je bilo Vernier.

Petinpetdeseto poglavje.

Vojvoda de Sairmeuse je bil eden onih ljudi, ki ostanejo hladnokrvi, brez ozira, ako gredo skozi peklo ali v nebesa. Bil je izkušen mož, dosleden in neupogljiv. Mislil je hitro in pametno. Toda ko se je znašel zaprtega v vlažni in smrdljivi celici policijske stražnice, tedaj je zgubil vse upanje.

Martial je dobro vedel, da pravica človeka ne sodi po zunanjosti, in če ji kaka tajnost zastopi pot, tedaj ne počiva, dokler ne odpravi ovire.

In predobro je tudi vedel, da če doženejo kdo je, da se bodo oblasti potrudile dognati vzrok njegove navzočnosti v Poivriere. Brez dvoma, je mislil Martial, da bodo temu kmalu prišli na sled, in v tem slučaju je skoro gotovo, da pride na dan tudi zločin izvršen v Borderie in krivda vojvodinje.

In vse to je pomenilo porotno obravnavo, ječo, strašen škandal, večno sramoto!

Oblast, ki jo je imel svoje dni, je bila sedaj celo neugodna za njega. Njegov urad je bil ob tem času zaseden po njegovih političnih nasprotnikih. Kakšno priliko za maščevanje bodo dobili!

Ko je premišljeval o tem strašnem madežu, ki je padel na slavno ime Sairmeuse, ki je bilo njegov ponos in slava, se mu je skoro zmešalo v glavi.

"Moj Bog, navdahni me!" je stokal. "Kako naj rešim čast našega imena?!"

Eno samo priliko za rešitev je imle — smrt. Dosedaj so bile oblasti prepričane, da je eden navadnih mestnih potepuhov in izvržencev, ki se nahajajo v predmestjih Pariza; ako je mrtev, tedaj se ne bodo več zmenili zanj.

"Edina pot je to!" je šepetal.

Premišljeval je kako bi dobil v roke sredstvo, da izvrši samomor, ko zasliši zunaj šum in ropot. V par minutah so se vrata stražnice odprla in kmalu potem so vrgli v njegovo celico nekega moškega, ki je nekaj časa omahoval, potem pa težko padel po tleh in začel glasno smrčati. Bil je navaden pijanec.

Toda žarek upanja je zasinil v srce Martiala, kajti v pijancu je zagledal Otona — preoblečenega, katerega je komaj spoznal.

Bil je to drzen korak. Zgubiti ni smel niti trenotek časa. Martial se stegne po klopi, kot bi hotel spati, toda obrnil je glavo tako, da je bila skoro tik Otona.

"Vojvodinja je izven nevarnosti," šepeta zvesti služabnik.

"Za danes, morebiti. Toda jutri bo radi mene prišla vsa resnica na dan."

"Ali ste jim povedali kdo ste?"

"Ne. Vsi policisti, razven enega, me smatrajo za mestnega potepuha."

"Obnašajte se tudi zanaprej kot dosedaj."

"Kaj mi to koristi! Lacheneur me bo izdal."

Toda Martialu se zaenkrat ni bilo treba bati Jeana Lacheneurja, dasi sam o tem ničesar slutil ni. Par ur prej, ko je Jean korakal iz gostilne "Pri mavrici" proti gostilni Poivriere, se je Lacheneur zvrnil v nek kamnolom ter si zlomil tilnik. Ko so delavci drugega jutra prišli na delo, so ga našli nezavestnega v kamnolomu. In v tem trenotku, ko je Martial govoril z Otonom v celici, so nosili Jeana v bolnišnico.

Seveda tudi Otonu ni bilo ničesar znanega o tem.

"Bomo že našli kak način, da se iznebimo Lacheneurja," pravi, "samo držite se tako kot dosedaj. Iz zaporov je lahko pobegniti, če ima človek milijone na razpolago."

"Vprašali me bodo, kdo sem, odkod sem prišel, kako sem živel dosedaj?"

"Vi govorite angleško in nemško; povejte jim, da ste se pravkar vrnili iz tujezemstva, da ste najdenec in da ste se vedno klatarili po svetu."

"Kako pa naj to dokažem?"

Oton se pomakne nekoliko bližje svojega mojstra in reče s poudarkom:

"Zediniti se morava glede načrtov, kajti edina rešitev je, ako se razumiva. V Parizu imam ljubico—toda nihče ne ve za najino razmerje. Ostra je kot jeklo. Njeno ime je Milner in je lastnica hotela Mariembourg. Povejte policiji, da ste prišli sem iz Leipziga preteklo nedeljo in ste šli v omenjeni hotel, kjer ste pustili svoj kovček, in da je na kovčeku ime May, tujezemski umetnik."

"Imenitno!" vzklikne skoro naglas Martial.

In potem sta se hitro, toda natančno pomenila še o vseh podrobnostih načrta obrambe.

Ko je bilo vse domenjeno, se je delal Oton, kot bi se zbudil iz spanja in da se je streznil; začel je zahtevati, da ga izpustijo, in čuvaj je končno odprl vrata ter ga spustil na svobodo.

Toda predno je zapustil stražnico, se mu je posrečilo vreči vdovi Chupin, ki je bila zaprta v sosednji celici, kratko notico.

Tako se je torej zgodilo, da ko je prišel detektiv Vernier po končani, mučni preiskavi v Poivriere, v policijsko stražnico, je ptič že odletel in Vernier je stal pred ogromno uganko.

Martial je pripravil svoje obrambene načrte do največje popolnosti, in ko so ga pripeljali v glavne zapore, je pričakoval prihoda preiskovalnega sodnika. Prišel je Maurice Escorval, ki je imel tedaj službo.

Oba sta se spoznala. Seveda sta bila strašno vznemirjena in preiskava se je vršila le po imenu. Ko je Maurice odšel, je skušal Martial izvršiti samomor. Nobenega zaupanja ni imel v svojega nekdanjega sovražnika.

Toda ko je dobil drugega jutra v sodnijski dvorani sodnika Sagmullerja, tedaj je Martial bil prepričan, da je rešen.

Nastala je borba med sodnikom in Vernierjem na eni strani in z obtožencem na drugi strani—borba, iz katere nobena stranka ni prišla kot zmagovalka.

Martial je dobro vedel, da se ima bati samo detektiva Vernierja, toda kljub temu ga ni sovražil. Bil je one narave, ki je pravična celo napram svojim sovražnikom. Da, celo občudoval je nezaslišano spretnost in lokavost detektiva, njegovo vztrajnost in iznajdljivost v prizadevanju, da reši dozdevno nerešljivo uganko in skrivnost.

Toda bolj lokav kot Vernier je bil Oton, misteriozni sozarotnik, ki je skoro vedno vnaprej dognal, kaj namerava detektiv.

V mrtvašnici, v hotelu Marienburg, pri Toinoni, ženi Polita Chupina, vsepovsod je bil Vernier za nekaj minut prekasen.

Vernier je prišel na sled tajnemu dopisovanju med jetnikom in sozarotnikom. Da, dognal je celo tajno pisavo, toda vse brez uspeha.

In končno, da ni nihče v Parizu pogrešal odsotnosti vojvode Sairmeuse, se je bilo zahvaliti sporazumu med Otonom, vojvodino in Kamelijo. Vsi služabniki so mislili, da je vojvoda bolan. V kuhinji so se vsak dan pripravljale vsakovrstne krepilne juhe, katere je Oton nosil v sobo vojvode.

Tako so potekali tedni in Martial je pričakoval, da bo poklican na porotno sodnijo, kjer bo obsojen pod imenom May, ko se mu je nudila prilika k begu iz zaporov.

Martial je bil pameten dovolj, da je znal, da so mu s tem nastavili past. Ko se je nahajal v jetniškem vozu, je prestal nekaj strašnih trenotkov, ko je premišljeval, ali naj se odloči za beg ali naj ostane v vozu.

Končno je sklenil riskirati, rekoč, da je bil rojen pod srečno zvezdo, ki mu bo gotovo pomagala k rešitvi.

(Dalje prihodnjič)

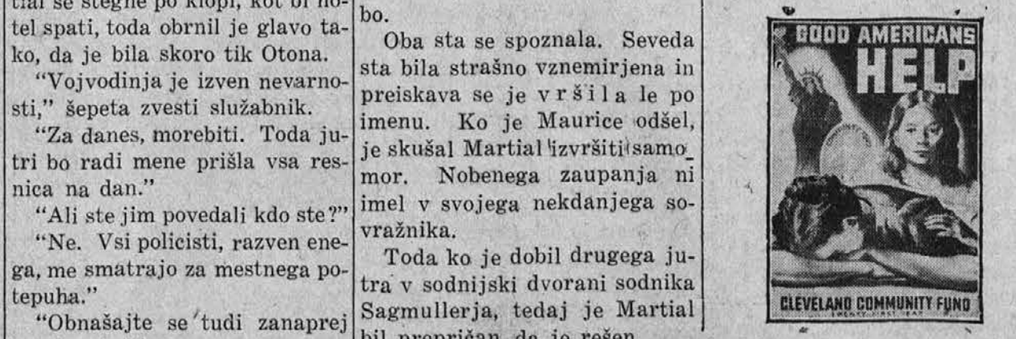

Mrs. J. Borden Harriman, ambasadorica Zed. držav za Norveško.

Temule mora biti pa vroče poleti. Je to Fred Pebley, star 24 let, iz Hurdland, Mo. Po poklicu je kovač. Od maja mesca je revež izgubil že 65 funtov, a se mu dosti ne pozna, ker še vedno tehta 529 funtov.

Ann Lee Roberts razkazuje tukaj 100 kožic iz države Čile, takozvane chinchilla. Vredne so $30,000. 140 se jih potrebuje za eno žensko suknjo.

Kapitan Drake, levo in poročnik Wing, oba od ameriške konjenice, sta dobila pri razstavi konj v New Yorku enako število točk. Vrgla sta novec in sreča je bila naklonjena poročniku Wingu, ki je s tem tudi dobil $1,000 kot darilo.

Temnejši prostor na sliki kaže kraje, kamor ameriške ladje ne smejo pluti po nevtralni postavi. Prostor je predsednik Roosevelt zaznamoval za nevaren ameriškim ladjam. Lastnik ladje, ki prekrši določbo, bo kaznovan z $50,000 globe in še zaprt bo.

Kalifornijski governer Olson, katerega nameravajo odpoklicati, ker je javno nastopil proti pokojninski predlogi, ki je bila pri zadnjih volitvah poražena.

Filmska igralka Marlene Dietrich, ki je pri letošnjih volitvah prvič volila kot ameriška državljanka. Rojena je bila v Berlinu in njeno pravo ime je Maria Magdalene Sieber.

NORWOOD BOWLING ALLEYS

6125 ST. CLAIR AVE.

Naznanjam, da imamo še na razpolago "alleys" za društva in posameznike. Sedaj je čas, da jih najamete. Se priporoča

FRANK BUCHER, LASTNIK
6125 ST. CLAIR AVE.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo: **$ 2.00**

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6121 St. Clair Ave. – Cleveland, O.